

SITOUTUMINEN MAAKUNNALLISEEN RAI-YHTEISTYÖHÖN JA RAI-OHJELMISTOHANKINTAAN

81/05.17.01/2020

Perusturvalautakunta 16.12.2020 § 93

Vanhuspalvelulakiin on lisätty säännös, jonka mukaan kuntien on otettava palvelutarpeen arviointi, eli RAI-arviointivälineistö käyttöön iäkkäiden henkilöiden toimintakyvyn arvioinnissa 1.4.2023 mennessä.

RAI-toimintakykyarviointi menetelmä/mittaristo

Palvelutarpeen arviointi on prosessi, jossa asiakkaan elämäntilanne, toimintakyky, voimavarat ja tarpeet ovat keskiössä. Toimintakyvyn ja palvelutarpeen arvioinnin apuna käytetään erilaisia mittareita ja arvioinnin työkaluja, joiden tulee kuvata ikääntyneen tilanne ja palvelutarve riittävän kattavasti ja kokonaisvaltaisesti. Palvelutarpeen arvioinnin tulee vastata asiakkaan näkökulmasta palvelutarpeeseen oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja tarpeen mukaisesti.

RAI-järjestelmä (Resident Assessment Instrument) on standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö, joka on tarkoitettu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin sekä hoito- ja kuntoutus- ja palvelusuunnitelman (kotihoito, tehostettu palveluasuminen, pitkäaikaissairaanhoito) laatimiseen. RAI-järjestelmään sisältyy myös laatuindikaattoreita, joiden avulla voidaan verrata keskenään asiakasrakenteeltaan samankaltaisia toimintayksiköitä. Palvelutarpeen arvioinnissa (RAI) kartoitetaan monipuolisesti mm. vuorovaikutusta, näkökykyä, mielialaa, psykososiaalista hyvinvointia, toiminnallista statusta, yleistä terveydentilaa, lääkityksiä, ravitsemuksellista tilaa ja sosiaalisia suhteita. RAI-toimintakykyarvioita voidaan käyttää pohjana, kun laaditaan asiakkaille henkilökohtainen hoitosuunnitelma hoidon laatua mittaavine tavoitteineen. Ohjelman avulla nähdään yhdestä paikasta, kuinka asiakkaille asetetut tavoitteet toteutuvat ja hoitajat pystyvät reagoimaan mahdollisiin ongelmiin nopeasti.

Ottaessaan RAI-arviointijärjestelmää käyttöön kunnan on sitouduttava RAI-välineiden asianmukaiseen käyttöön, tehtävä THL:n kanssa RAI-arviointivälineistön käyttöön oikeuttava alilisenssisopimus sekä hankittava RAI-ohjelmisto valitsemaltaan ohjelmistotoimittajalta. Maksuton RAI-alilisenssisopimus antaa käyttöoikeuden RAI-välineisiin ja oikeuttaa saamaan arviointitietojen pohjalta koostettuja vertailutietoja. Alilisenssi velvoittaa toimittamaan arviointitietoja sekä organisaation toimintayksiköiden tunnisteita ja organisaatorakennetta koskevat tiedot ajantasaisesti THL:ään.

Joutsan kunnassa on tällä hetkellä käytössä asiakaskortti palvelutarpeen ja toimintakyvyn arviointivälineenä, omaishoidontuessa ja kotiin vietävissä palveluissa lisäksi RAVA-arviointivälinettä ja asiakaskorttia.

RAI-ohjelmiston yhteishankinta

Keski-Suomen sote-uudistushankkeen yhtenä tavoitteena on tukea kuntia RAI:n käyttöönotossa sekä yhdenmukaistaa Keski-Suomen alueen RAI-käytänteet. Tavoitteen toteuttamiseksi hankkeessa on valmisteltu RAI-ohjelmiston yhteishankintaa sekä RAI:n käyttöön ja kehittämiseen liittyviä yhteistyörakenteita ja käytäntöjä koskevat esitykset. Kunnissa voimassa olevat RAI-ohjelmistosopimukset on tarkoitus korvata maakunnallisesti hankittavalla sopimuksella.

RAI-ohjelmiston hankinta esitetään toteuttavaksi Jyväskylän kaupungin toteuttamana maakunnallisena yhteishankintana. Hankinnan perusteella valittavan ohjelmistotoimittajan kanssa on tarkoitus laatia yhteinen puitesopimus, jonka perusteella kukin kunta tekee kuntakohtaiset sopimukset valitun ohjelmistotoimittajan kanssa.

RAI-ohjelmiston käyttöönotto

Ohjelmiston maakunnallinen käyttöönotto on suunniteltu toteutettavaksi kuntakohtaisesti sote-rakennehankkeen koordinoimana. Käyttöönottoon liittyvät yhteiset kustannukset (mm. ohjelmistotoimittajan asiantuntijapalvelut ja koulutukset) on tarkoitus kattaa rakennehankkeen rahoituksella. Kunnat voivat sisällyttää käyttöönottoon liittyvät kuntakohtaiset työpanoksensa rakennehankkeen omarahaosuuksiksi.

RAI-ohjelmiston vuosittaiset kustannukset arvioidaan olevan tämänhetkisen markkinavuoropuhelun perusteella noin 0,45 euroa/asukas. Kustannukset tarkentuvat kilpailutuksen myötä. Kukin kunta vastaa osaltaan ohjelmiston vuosittaisista kustannuksista. Ohjelmiston laskutus alkaa vasta palvelun käyttöönottopäivästä.

Maakunnallinen RAI-yhteistyö

Sote-hankkeessa on valmisteltu RAI:n käyttöönottoa ja maakunnallista RAI-yhteistyön käytännön toteuttamista varten maakunnallista RAI-yhteistyön sopimusmallia. Sen mukaan Jyväskylän kaupunki sitoutuu palkkaamaan maakunnallisen RAI-koordinaattorin ja tämänhetkisen karkea kustannusarvo on noin 70 000 euroa vuodessa. Koordinaattorin kustannukset katetaan rakennehankkeen ajan (vuoden 2021 loppuun) hankkeen rahoituksella, jatkossa kunnat vastaavat koordinaattorin kustannuksista yhteisvastuullisesti väestömäärien suhteessa.

Kunnat nimeävät kuntakohtaiset RAI-vastuuhenkilöt. RAI-koordinaattori ja kuntakohtaiset RAI-vastuuhenkilöt muodostavat maakunnallisen RAI-yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea kuntia RAI-ohjelmiston käyttöönotossa, määritellä RAI:n soveltamiskäytännöt sekä vastata RAI:n yhteisestä kehittämisestä.

Sopimusluonnos RAI-yhteistyöhankkeesta ja RAI-alilisenssisopimus ovat esityslistan [liitteinä](#).

(Valmistelija perusturvajohtaja Anna-Maija Kääriäinen, puh. 0400 641 105)

Perusturvajohtajan ehdotus:

Perusturvalautakunta päättää, että Joutsan kunta

- päättää sitoutua maakunnalliseen RAI-yhteistyöhön liitteenä olevan so-

- pimusluonnoksen mukaisesti
- päättää sitoutua RAI-ohjelmiston maakunnalliseen yhteishankintaan
 - valtuuttaa Jyväskylän kaupungin toteuttamaan RAI-ohjelmiston hankinnan, sekä solmimaan maakunnallisen RAI-ohjelmiston hankintaa koskevan puitesopimuksen
 - päättää sitoutua THL:n RAI-alilisenssisopimuksen vaatimuksiin ja valtuuttaa Jyväskylän kaupungin tekemään THL:n kanssa maakunnallisen RAI-alilisenssisopimuksen
 - valtuuttaa perusturvajohtajan neuvottelemaan ja sopimaan tarkemmin yhteistyön yksityiskohdista sekä allekirjoittamaan yhteistyöhön liittyvät sopimukset.

Päätös:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Kotihoidon esimies / vt. asumispalvelujen- ja hoitotyön esimies Marjatta Virtanen oli esittelemässä asiaa.
